

Gezond en duurzaam eten in en uit de regio

Uitvoeringsprogramma Voedselagenda 2023

Inhoud

Inleiding	3
De provinciale voedselagenda	5
Ambitie 1 In de provincie Utrecht eten we uit de korte keten	6
Ambitie 2 In de provincie Utrecht eten we gezond en duurzaam	7
Ambitie 1 en 2 Projecten en activiteiten voor beide ambities	19
Bijlage 1 Ondersteuning initiatieven	20
Bijlage 2 Financiële inzet	22

Publicatiedatum: 25 april 2023

De voedselagenda voeren we uit als een stimuleringsagenda

Met de Voedselagenda werken we van 2021 tot en met 2023 aan het versterken van korte ketens in de provincie Utrecht en stimuleren we gezonde en duurzame voedselconsumptie van de inwoners. Om in te kunnen spelen op kansen, nieuwe inzichten en opgedane ervaringen, werken we programmatisch aan de uitvoering van de Voedselagenda. Dit is het laatste geplande uitvoeringsjaar van de Voedselagenda. In het uitvoeringsprogramma 2023 zijn activiteiten, projecten en beleidsinstrumenten opgenomen die in de loop van het jaar 2022 geïdentificeerd zijn. Om zicht te houden op dat de activiteiten bijdragen aan de ambities van de Voedselagenda zijn er een aantal kaders uitgewerkt voor 2023: de subdoelen. Met deze kaders kunnen we gericht activiteiten en projecten stimuleren en een betrouwbare partner zijn, zie pagina 6 en 7. Naast deze opgenomen activiteiten zal in de loop van het uitvoeringsjaar bekeken worden in hoeverre we als provincie ondersteuning kunnen bieden aan aanvullende initiatieven die bij de provincie aankloppen.

Provincie Utrecht werkt met de Voedselagenda aan het ontwikkelen van kennis en ervaring, kennisdeling binnen de netwerken, het faciliteren van projecten en het uitvoeren van wat goed gaat of nog ontdekt moet worden. Daarbij wordt de volgende cyclus gehanteerd:

Delen: *bestaande kennis en ervaringen delen in netwerken/platforms;*

Doen: *bestaande kennis en inzichten toepassen in projecten en samenwerking;*

Reflecteren: *toepassing evalueren en kansen verkennen;*

Onderzoeken: *kennis ontwikkelen in onderzoek en pilots.*

Activiteiten en projecten

We verzamelen de activiteiten en projecten waar wij bij betrokken zijn in dit uitvoeringsprogramma. Een groot aantal van de omschreven activiteiten en projecten in dit uitvoeringsprogramma waren al opgenomen in uitvoeringsprogramma 2022 en/of zijn gestart in 2022.

Deze activiteiten en projecten worden gecontinueerd in 2023. De volgende projecten/activiteiten worden gestart als nieuwe activiteit in 2023 vanuit de Voedselagenda:

- Faciliteren proces voedselbeweging van Lokaal Voedsel Utrecht en campagne verhaal lokaal;
- Dealmaker Korte Keten;
- Dutch Food Week – Waarde-Ring 2023;
- Ondertekening ambitiedocument 'Gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen';
- Onderzoek rol provincie stimuleren plantaardig eten en eiwittransitie;
- Verkenning provinciaal overslagpunt verspillingstromen voedselbanken.

Ruimte en focus in 2023

Een groot aantal activiteiten en projecten in de uitvoeringsprogramma 2023 dragen met name bij aan de eerste ambitie. Dit zijn grotendeels activiteiten die gericht zijn op netwerkvorming en kennisuitwisseling of uitvoeringsprojecten van korte keten initiatieven. Veel organisaties en diverse partijen zijn hier mee bezig in de provincie Utrecht. Als provincie kunnen we hier goed overzicht bewaken, initiatieven aan elkaar verbinden en initiatieven een duwtje in de rug geven. Wat betreft de tweede ambitie is het nog zoeken naar innovatieve initiatieven en projecten waarbij we een tijdelijke stimulerende rol kunnen spelen als provincie. Doordat we met de Voedselagenda programmatisch werken is er nog financiële ruimte en capaciteit om in de loop van 2023 additionele pilots en initiatieven te ondersteunen gericht op de gezonde voedselomgeving en/of voedselvaardige jeugd.

Voortgang en monitoring

Jaarlijks maken we van de resultaten en leerpunten een voortgangsrapportage. Deze is te vinden via de site stateninformatie van provincie Utrecht. Binnen het uitvoeringsprogramma gaan we aan de slag met de monitoring van onze ambities en subdoelen. Na afronding zal deze monitoring inzicht geven in hoeverre de stimuleringsactiviteiten hebben bijgedragen aan de ambities van de Voedselagenda. Komend jaar werken we vanuit de Voedselagenda ook strategische doelstellingen uit voor 2030 die dan opgenomen kunnen worden in de nieuwe landbouwvisie van provincie Utrecht.

Delen
bestaande kennis en ervaringen delen in netwerken/platforms;

Doen
bestaande kennis en inzichten toepassen in projecten en samenwerking;

Onderzoeken
kennis ontwikkelen in onderzoek en pilots.

Reflecteren
toepassing evalueren en kansen verkennen;

De provinciale voedselagenda

is een stimuleringsagenda waarin kennisinstellingen, horeca, retail, agrariërs en burgers samenwerken.

Ambitie 1

In de provincie Utrecht eten we uit de korte keten

Subdoel 1:
Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Subdoel 2:
Sterke boer-burger verbinding

Subdoel 3:
Sterke korte keten

Sluiten van deals tussen korte keten initiatieven en afnemers als zorg, lokale overheden, bedrijven en semipublieke instellingen

Ondersteunen voedselinitiatieven voor verbinding boeren en consumenten

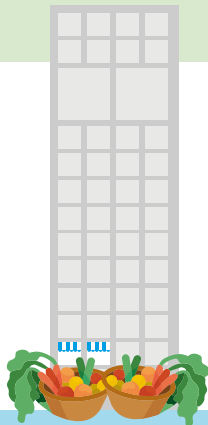
Faciliteren uitwisseling en samenwerking tussen initiatiefnemers in de korte keten en voedselinitiatieven

Resultaten 2023:

- Initiëren intentieverklaring/ convenant tussen korte keten initiatieven en marktpartijen met als doel om te komen tot deals;
- Organisatie inspiratiebijeenkomst voor 50 agrarisch ondernemers.

Ambitie 2

In de provincie Utrecht eten we gezond en duurzaam

Subdoel 1:
Gezonde voedselomgeving

Subdoel 2:
Voedselvaardige jeugd

Samenwerking met organisaties als JOGG en JLE en partnerschap in Regio Deal FoodValley

Het goede voorbeeld geven met eigen bedrijfscatering

Ondersteunen gemeentes door kennisuitwisseling en experimenten

Inzet op meer boerderij-educatie en verbinden van aanbod voedsel-educatie aan scholen

Resultaten 2023:

- Ondertekenen ambitiedocument gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen;
- Organisatie inspiratiebijeenkomst voor 25 gemeenteambtenaren;
- Doelstellingen behalen Green Deal Catering eind 2023;
- Deelname provincie aan twee campagneweeken.

Activiteiten en projecten die in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen, dienen bij te dragen aan deze subdoelen.

Ambitie 1

In de provincie Utrecht eten we uit de korte keten

Inwoners in de provincie Utrecht eten meer uit de korte keten.

Subdoel 1

Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Het regionale aanbod en de regionale vraag is beter op elkaar afgestemd en de vraag naar lokaal voedsel is vergroot. Dit onder meer door een groter aanbod van korte keten producten uit Utrecht en afzet in zorg, retail (supermarkt), food service en horeca.

Subdoel 2

Sterke boer-burger verbinding

Met een sterke boer-burger verbinding is de betrokkenheid van burgers bij het boerenbedrijfsleven en de focus van agrariërs op de stedelijke omgeving vergroot. Door deze betrokkenheid wordt het bewustzijn over de herkomst van voedsel vergroot.

Subdoel 3

Sterke korte keten

Met een sterke korte keten wordt bedoeld dat de knelpunten en barrières die zich voordoen in de korte keten gezamenlijk gesignaleerd en opgelost worden. Samenwerking tussen korte keten initiatieven en het opschalen van oplossingen staan hierbij centraal.

Focus 2023:

- Vraag naar lokaal voedsel vergroten door het sluiten van deals tussen korte keten initiatieven en afnemers als zorg, lokale overheden, bedrijven en semipublieke instellingen;
- Een sterkere verbinding tussen boeren en burgers door het ondersteunen van organisaties die activiteiten over voedsel organiseren en door deze initiatieven en sleutelfiguren een podium te geven;
- Professionalisering korte keten door meer samenwerking en uitwisseling tussen initiatiefnemers in de korte keten en voedselinitiatieven.

Resultaten 2023:

- Initiëren intentieverklaring/convenant tussen korte keten initiatieven en marktpartijen met als doel om te komen tot deals;
- Organisatie inspiratiebijeenkomst voor 50 agrarisch ondernemers.

Het wenkend perspectief - uit de Samenwerkingsagenda Landbouw 2019:

In de provincie Utrecht is het regionale aanbod en de regionale vraag beter op elkaar afgestemd; dit onder meer door een groter aanbod van korte keten producten uit Utrecht en omgeving in supermarkten en/of andere verkoopkanalen (waaronder ook directe verkoop aan consumenten). 10% van de consumptie is regionaal geproduceerd in 2030.

Ambitie 2

In de provincie Utrecht eten we gezond en duurzaam

Inwoners maken bewuste keuzes in het dagelijks leven op het gebied van duurzaam en gezond voedsel. De gezonde keuze is de makkelijke keuze.

Subdoel 1: Gezonde voedselomgeving

Met een gezonde voedselomgeving richten we ons op de fysieke voedselomgeving: het aantal plaatsen waar voedsel te koop is en het assortiment waar mensen uit kunnen kiezen. Het gaat hierbij vooral om de volgende omgevingen, de wijk in een dorp/stad en de schoolomgeving. Naast een gezonder voedselaanbod wordt ook altijd gekeken naar duurzaamheid en lokaal voedsel. Hierin geeft de provincie Utrecht ook het goede voorbeeld in het voedingsaanbod in het provinciehuis.

Subdoel 2: Voedselvaardige jeugd

Met voedselvaardige jeugd wordt bedoeld dat kinderen en jongeren in staat zijn om te plannen wat er gegeten wordt, om voeding te kiezen en om eten klaar te maken. Voedselonderwijs en boerderijeducatie op zowel primair als voortgezet onderwijs speelt hierbij een belangrijke rol. Hiermee worden kennis en vaardigheden overgebracht en gedragingen aangeleerd.

Focus 2023:

- Het goede voorbeeld geven door het duurzamer en gezonder maken van ons eigen voedselaanbod in het restaurant en in de banqueting. Hiermee focussen we op de toename van bewustzijn onder provincie-medewerkers;
- Samenwerking met organisaties als JOGG en JLE en partnerschap in Regio Deal FoodValley;
- Het ondersteunen van Utrechtse gemeentes bij het realiseren van een gezonde en duurzame voedselomgeving en meer voedsel educatie;
- Vergroten voedselvaardigheid van kinderen en jongeren door meer boerderijeducatie en dat er op meer scholen activiteiten en lesmateriaal op het gebied van voedsel worden ingezet.

Resultaten 2023:

- Ondertekenen ambitiesdocument gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen;
- Organisatie inspiratiebijeenkomst voor 25 gemeenteambtenaren;
- Doelstellingen behalen Green Deal Duurzame Catering eind 2023;
- Deelname provincie aan twee campagneweken: Week zonder Vlees en Verspillingsvrije Week.

Ambitie 1

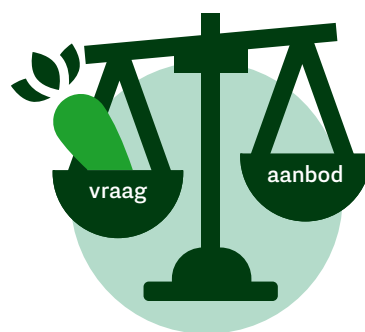
In de provincie Utrecht eten we uit de korte keten

Met de onderstaande subdoelen werken we aan de realisatie van deze ambitie. Per subdoel zijn activiteiten en beleidsinstrumenten beschreven om tot het gewenste resultaat te komen.

Subdoel 1

Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Om de vraag naar lokale producten te vergroten en vraag en aanbod van deze producten beter op elkaar af te stemmen zetten we de volgende vier activiteiten in gang.

Lokaal Voedsel Utrecht – faciliteren proces voedselbeweging en campagne verhaal lokaal

nieuw

Rol provincie:

Financiële ondersteuning vanuit Voedselagenda.

Producten/resultaten:

Strategie en activiteitenplan voor activeren consument.

Lokaal Voedsel Utrecht was een LEADER samenwerkingsproject van LEADER Utrecht-Oost en LEADER Weidse Veenweiden wat van 2019 tot en met voorjaar 2022 plaatsvond. De voorgeschiedenis van Lokaal Voedsel Utrecht is te vinden in het uitvoeringsprogramma 2022 en via de [site](#).

In 2022 zijn een aantal activiteiten van Lokaal Voedsel Utrecht gecontinueerd om een overbruggingsperiode mogelijk te maken. Dit heeft plaatsgevonden met financiële ondersteuning vanuit de Voedselagenda. De website met productoverzichten werd actueel gehouden en regelmatig werden nieuwsbrieven verstuurd. Daarbij zijn drie netwerkbijsamkomsten georganiseerd met verschillende thema's.

Met als doel om te onderzoeken of er eigenaarschap is voor voortzetting van de activiteiten en voor het netwerk lokaal voedsel Utrecht. Hiermee is ook getracht om stappen te zetten tot een gedragen voedselbeweging. Een netwerk waarin verschillende initiatieven en actoren in het Utrechts voedselsysteem meer van elkaar op de hoogte zijn en samenwerken. Daarnaast heeft onderzoek plaatsgevonden om inzichtelijk te krijgen welke activiteiten en ambities korte keten ondernemers, samenwerkingsverbanden, overheden, organisaties en initiatieven zelf hebben om lokaal voedsel te versterken. Dit heeft geresulteerd in het adviesrapport 'Samen sneller regionaal'. En zie [factsheet](#) voor totaaloverzicht van de resultaten.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er een pril netwerk is ontstaan van partijen. Deze partijen delen het standpunt dat alleen vanuit samenwerking de kring van betrokkenen bij lokaal voedsel vergroot kan worden. Echter, die samenwerking komt niet vanzelf tot stand. Voor voortzetting van Lokaal Voedsel Utrecht als netwerk is het onder andere nodig om:

- Concreter te definiëren wat het doel en de meerwaarde van het netwerk is;
- Samen een ambitie te formuleren;

- Mogelijk lidmaatschap te verbinden aan deelname;
- Een coöperatieve organisatievorm te kiezen (niet één opdrachtgever of belanghebbende, maar meerdere);
- Zorgen voor coördinatie en overzicht van de activiteiten die gerealiseerd worden met een centraal aanspreekpunt in de vorm van een platform, zoals Lokaal Voedsel Utrecht.

Op basis van de uitkomsten wil provincie Utrecht graag samen met Rabobank Midden-Nederland faciliteren dat Lokaal Voedsel Utrecht als collectieve organisatievorm wordt voortgezet. Met een aantal bijeenkomsten wordt er achterhaald wat de gedeelde ambitie/urgentie is en of deze commitment geformaliseerd kan worden.

Parrallel hieraan zijn in 2023 al een aantal sleutelfiguren aan de slag gegaan met een narratief over lokaal voedsel om de consument te bereiken. Dit is een co-creatie proces met als resultaat een strategie en activiteitenplan om méér consumenten en burgers uit de regio Utrecht te betrekken bij lokaal voedsel. Dit kan mogelijk onder de nieuwe vorm van LVU voortgezet worden of vanuit de sleutelfiguren zelf worden uitgevoerd.

Subdoel 1 Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Dit proces wordt financieel ondersteund vanuit de Voedselagenda.

Dit project draagt ook bij aan subdoel 3: Sterke korte keten.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Provincie Utrecht – Dealmaker korte keten

nieuw

Rol provincie:

Inhuur Dealmaker vanuit de Voedselagenda.

Producten/resultaten:

Actieplan en intentieverklaring/convenant.

De dealmaker korte keten is aangeesteld vanaf begin 2023 bij provincie Utrecht om deals te sluiten tussen groepen boeren en/of korte keten initiatieven met grote organisaties, lokale overheden en semipublieke organisaties.

Hiermee wordt beoogd om de vraag naar lokaal en duurzaam voedsel te stimuleren doordat organisaties zich actief uitspreken om meer lokaal en duurzaam voedsel in te kopen. We hanteren een breed perspectief, ook de invalshoeken meer plantaardig en biologisch voedsel zullen worden meegenomen. Vanuit een aantal kleine deals willen we verkennen of het mogelijk is om te komen tot een grote deal.

Hierbij is de ambitie om dit in de tweede helft van 2023 te vertalen in een intentieverklaring/convenant tussen korte keten initiatieven en afnemers (marktpartijen). Om de deals te ondersteunen adviseert de dealmaker hoe leverende partijen zoals (samenwerkende) producenten en korte keten initiatieven een invulling kunnen geven aan de deals. Hierbij is er oog voor bestaand inkoopbeleid en lopende contracten vanuit food service/groothandels. Daarbij adviseert de dealmaker ook wat betreft kansen/knelpunten die er zijn richting logistiek en communicatie. De dealmaker begint met een verkenning om tot een actieplan te komen.

Dit project draagt ook bij aan subdoel 3: Sterke korte keten.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Project Biodiversiteit op je Bord

Rol provincie: *Opdrachtverstrekking vanuit Voedselagenda.*

Producten/resultaten: *Rapport verkenning implementatie BOJB voor provincie Utrecht, drie actieplannen voor groothandels en drie werksessies met regionale groothandels en horecaondernemingen.*

Voortgekomen uit het Deltaplan Biodiversiteitsherstel heeft Dutch

Cuisine samen met LTO Noord en de Natuur- en Milieufederaties het initiatief genomen voor de ontwikkeling van het landelijk programma Biodiversiteit op je Bord (BOJB). Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft dit financieel mogelijk gemaakt. Het doel van het BOJB-programma is om het gebruik van 'biodiversiteitsvriendelijke' producten via de out-of-home foodservice, in restaurants en bedrijfskantines, te stimuleren. Hiermee worden nieuwe verdienmodellen gecreëerd voor voedselproducenten die een positieve bijdrage leveren aan behoud en/of herstel van biodiversiteit. Bij het programma kunnen horecaondernemingen en food service partijen aansluiten die gerechten maken van biodiversiteitsbevorderende producten. Met de inzet van communicatiemiddelen kunnen zij dit ook overbrengen aan de bezoeker. Biodiversiteitsbevorderende producten zijn producten met biologisch/biologisch dynamisch als label en producten van boeren die op weg zijn naar meer natuurinclusief en duurzaam boeren. Dutch Cuisine werkt aan een regionale uitwerking van dit concept voor producenten, horecaondernemingen, food service partijen en groothandels in de provincie Utrecht. De uitwerking is gestart met de activatie van drie regionale groothandels: GEPU, Driessen food en BD-Totaal.

Definitie korte keten

De korte keten is een toeleveringsketen bestaande uit een beperkt aantal marktdeelnemers die streven naar samenwerking, plaatselijke economische ontwikkeling en nauwe geografische en sociale betrekkingen tussen producenten, verwerkers en consumenten, waarbij er geen of maximaal twee ketenpartijen tussen de boer en de consument aanwezig zijn en de boer als leverancier van het product herkenbaar is voor de consument. (Tacken et al., 2021)

Subdoel 1 Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Utrecht Food Freedom (UFF) - activiteitenprogramma

Rol provincie:

Subsidieverlening vanuit Erfgoed (Hollandse Waterlinies).

Utrecht Food Freedom (UFF) is een projectnetwerk van partijen in de vorm van een regiegroep. UFF wil de burger weer in contact brengen met de boer, tuinder, fruitteiler en zet daarvoor het landschap en de geschiedenis van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, samen de Hollandse Waterlinies, in.

In 2018 is Utrecht Food Freedom gestart vanuit het programma Hollandse Waterlinies. In 2021 en 2022 is met een tijdelijke projectorganisatie een aantal projectactiviteiten uitgevoerd. Deze projectactiviteiten worden in het voorjaar van 2023 afgerond. Met de afronding van de vele projecten/activiteiten en netwerkbijeenkomsten van UFF is in de Hollandse Waterlinies een basis gelegd waarop kan worden voortgebouwd. De eerste maanden van 2023 worden benut om ervoor te zorgen dat de kennis en de producten van UFF goed geborgd worden. Vanuit de Voedselagenda wordt hierbij ondersteuning gegeven.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: Programma Hollandse Waterlinies.

Subdoel 2 Sterke boer-burger verbinding

Om de betrokkenheid van burgers bij het boerenbedrijfsleven en het bewustzijn over de herkomst van voedsel te vergroten zijn we betrokken bij het volgende project.

Dutch Food Week – Waarde-Ring 2023

nieuw

Rol provincie:

*Organisatie Waarde-Ring 2023
vanuit de Voedselagenda.*

Dutch Food Week, een initiatief van de Topsector Agri&Food, vindt plaats van 7 tot en met 14 oktober 2023. Het is de nationale week waarin we in heel Nederland stilstaan bij voedsel. Het is een open podium voor activiteiten van initiatieven en organisaties die bijdragen aan voedselbewustwording. Als provincie nemen we graag deel aan de Waarde-Ring 2023 en zullen dit op provinciaal niveau organiseren. Hierbij worden er per provincie mensen op het podium gezet die zich het afgelopen jaar voor de versterking van de band tussen boer en burger ingezet hebben. Zij krijgen hiervoor een provinciale onderscheiding.

*Nieuwe activiteit in 2023 voor
de Voedselagenda.*

Subdoel 3 Sterke korte keten

Om korte keten initiatieven te ondersteunen worden de volgende vier instrumenten en activiteiten in gang gezet.

Ministerie LNV en Provincies – Landelijke samenwerking Korte Keten

Rol provincie:
Deelnemer LSKK.

In 2023 hebben we de intentie met 10 provincies en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Landelijke Samenwerking Korte Keten (LSKK) in werking te stellen en te lanceren. Op landelijke niveau wordt sinds de Handelsmissie van Minister Schouten (5 okt 2020) gesproken met alle provincies en het ministerie LNV over de totstandkoming van een Landelijke Samenwerking Korte Keten. De Taskforce Korte keten heeft in opdracht van de provincies en het ministerie hierover een advies opgesteld (juli 2021). Zomer 2022 is een programmamanager aangesteld voor de organisatie en uitvoering van LSKK. Het voornemen is om als provincie Utrecht het convenant te ondertekenen.

De LSKK is opgebouwd uit de volgende activiteiten:

- Reguliere afstemming tussen de provincies en ministerie LNV;
- Steunpunt voor ondernemers;
- Bovenregionale projecten.

Doel van het steunpunt is om de deelnemende partijen te voorzien van kennis en ervaringen rond de thema's van de korte keten.

Het steunpunt fungeert als een loketfunctie – met een doorverwijsfunctie naar ondernemers en netwerken.

Provincie Utrecht – Inspiratietour zuivel

Rol provincie:
Opdrachtverstrekking vanuit de Voedselagenda.

Producten/resultaten:
Inspiratietour voor 50 agrarisch ondernemers.

Op maandag 16 januari 2023 heeft de provincie Utrecht een inspiratietour georganiseerd voor agrarische ondernemers. Deze tour is aangeboden aan Utrechtse melkveehouders om kennis en ervaringen te delen over zelf verzuivelen, branding van je product en verkoop in de korte keten. Voor zowel melkveehouders die al zelf verzuivelen als melkveehouders die zich nog aan het oriënteren zijn. Tijdens de inspiratietour kregen de deelnemers aansprekende voorbeelden van zuivelverwerking te zien door op bezoek te gaan bij een kaasmakerij en een zuivelboerderij. Daarbij werden pitches gegeven door andere ondernemers. Ter voorbereiding op de inspiratietour werd voorafgaand een webinar over merkontwikkeling en merkidentiteit georganiseerd.

Provincie Utrecht - Plattelandscoaches

Rol provincie:
Opdrachtverstrekking en coördinatie vanuit Agenda Vitaal Platteland.

Agrarische ondernemers en erfgenamen in de provincie Utrecht krijgen de gelegenheid om zich gratis te laten coachen en begeleiden door een onafhankelijke plattelandscoach. Deze plattelandscoach geeft begeleiding om te komen tot keuzes die de ondernemer zijn/haar familie en het bedrijf verder helpen. Op de volgende thema's kunnen ondernemers o.a. gecoacht worden: Economische landbouw, bedrijfsovername, gezondheid en verbinding stad & land. Onder verbinding stad-land vallen onderwerpen als recreatie en korte keten. Met de plattelandscoach kan de ondernemer praten of sparren over het zelf vermarkten en afzetten van producten in de korte keten. Vanuit de Voedselagenda zijn we in contact met de plattelandscoach die ondernemers coacht die aan de slag willen met het thema korte keten.

Subdoel 3 Sterke korte keten

Provincie Utrecht - LEADER – uitvoeringsprojecten voor bottom-up voedselinitiatieven

Rol provincie:

Subsidieverlening vanuit POP3-LEADER (in 2022).

LEADER is onderdeel van het Europese subsidieprogramma voor Plattelandsontwikkeling (POP3). Zowel inwoners, organisaties, ondernemers als overheden kunnen bij LEADER een aanvraag voor subsidie indienen en een financiële

bijdrage vragen voor hun project. In de provincie zijn er twee LEADER-gebieden: Utrecht-Oost en Weidse Veenweiden. Met de Voedselagenda hebben we in 2022 publieke cofinanciering mogelijk gemaakt van projecten die zich richten op lokaal voedsel en korte keten van de vorige LEADER-periode 2015-2022. De uitvoering van deze projecten lopen langer door dan de LEADER-periode. Zie tabel op pagina 20 voor overzicht ondersteunde projecten. Op dit moment is er een proces in beide LEADER-gebieden gaande

om te komen tot invulling van de nieuwe lokale ontwikkelingsstrategieën voor de nieuwe leader-periode 2023-2027 en dienen de thema's nog bepaald te worden. De thema's stad-land en lokaal voedsel kunnen mogelijk een plek krijgen in de LOS-sen. De verwachting is dat de nieuwe LEADER-groepen en LEADER-coördinatoren dan in het najaar van 2023 start gaan.

Ambitie 2

In de provincie Utrecht eten we gezond en duurzaam

Met de onderstaande subdoelen werken we aan de realisatie van deze ambitie. Per subdoel zijn activiteiten en beleidsinstrumenten beschreven om tot het gewenste resultaat te komen.

Subdoel 1 Gezonde voedselomgeving

Om gemeentes te ondersteunen bij het realiseren van gezonde voedselomgevingen worden de volgende 7 instrumenten en activiteiten in gang gezet of ondersteund.

Provincie Utrecht – Samenwerking met JOGG

Rol provincie:

*Onder de aandacht brengen bij Utrechtse gemeentes.
Deelnemer ambitiedocument.*

De JOGG-aanpak is een lokale integrale aanpak met programma's en projecten voor kinderen en jongeren in Nederland van 0 t/m 23 jaar. De aanpak van JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde toekomst) houdt in: Een gezonde jeugd begint bij een gezonde omgeving. JOGG richt zich op de leefomgeving waar kinderen en jongeren veel komen: thuis, buurt, kinderopvang, school, sport, vrije tijd, werk en (online) media.

De activiteiten van JOGG in deze omgevingen richten zich op een gezonder aanbod van eten en drinken, meer bewegen, voldoende ontspanning en slaap.

Binnen de provincie Utrecht zijn er begin 2023 17 JOGG-gemeentes actief. Vanuit JOGG zijn er twee adviseurs JOGG-aanpak die vanuit JOGG landelijk de accounthouder zijn voor de 17 JOGG-gemeentes en zijn er JOGG-regisseurs en beleidsmedewerkers die op gemeentenniveau werken.

■ Gezondere eetomgeving scholen

Een aantal Utrechtse gemeentes wil aan de slag gaan met experimenten op wijkniveau om de voedselomgeving gezonder te maken en te verduurzamen. Hierbij kan het gaan om een traject waarbij buurt- en sportlocaties middels de JOGG-Teamfit werkwijze gezonder gemaakt worden. Het meest gerelateerd aan dit subdoel van de Voedselagenda is het **Implementatieadvies Eetomgeving Scholen** van JOGG waarbij de voedselaanbieders om de scholen heen actief worden betrokken. JOGG biedt inspiratie

en advies aan JOGG-gemeentes om middels drie sporen (school, gemeente, voedselaanbieders) de eetomgeving in- en rondom vo- en mbo-scholen gezonder te maken. De school gaat aan de slag om het voedingsaanbod te verbeteren in de kantine en staat vervolgens ook de leerlingen of studenten bij om ze te motiveren minder ongezonde voeding te kopen bij de omliggende eetgelegenheden of supermarkten. Als provincie willen we deze trajecten onder de aandacht brengen bij Utrechtse gemeentes, en waar mogelijk ondersteuning bieden.

Definitie van de fysieke voedselomgeving

Definitie van de fysieke voedselomgeving: 'het aantal plaatsen waar voedsel te koop is, het assortiment waar mensen uit kunnen kiezen en de manier waarop dit voedsel wordt aangeboden, zoals verpakkingen, plaats of prijs in het schap of in de kantine.'

Vanuit de verantwoordelijkheid van gemeentes voor ruimtelijk beleid, voegen we hieraan toe: de locatie en de spreiding van winkels en horeca en de uitstraling van deze winkels en horeca in de straat. Definitie gebruikt in: Gemeentelijk instrumentarium voor een gezonde voedselomgeving, werkgroep City Deal Voedsel op de Stedelijke Agenda, 2021

Subdoel 1 Gezonde voedselomgeving

▪ Ondertekening ambitie-document 'Gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen' nieuw

De provincie Utrecht heeft op 23 januari 2023 het JOGG Ambitie-document - Gezonder voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen ondertekend. Dit deed gedeputeerde Mirjam Sterk met 16 andere gemeentes uit heel het land, inclusief de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en de Utrechtse gemeente Veenendaal. De overheid is niet alleen werkgever, maar vervult ook een voorbeeldfunctie. Hierbij geven wij als provincie een signaal af naar Utrechtse JOGG-gemeentes en gemeentes die nog JOGG-gemeente willen worden dat ze zelf ook het goede voorbeeld in eigen bedrijfskantine kunnen geven. De ondertekenaars van het ambitiedocument van JOGG, hebben de ambitie om op basis van de Richtlijn Eetomgevingen van het Voedingscentrum te werken aan een gezonder en duurzamer voedingsaanbod in gemeentehuizen en provinciehuizen. Indien gewenst kan JOGG-Teamfit ondersteuning bieden aan gemeentes bij implementatie van de richtlijnen.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Bij gezonde en duurzame voedselkeuzes gaat het om de consumptie van minder dierlijke en meer plantaardige producten, en volgens de richtlijnen van gezond eetpatroon van het voedingscentrum (schijf van vijf). Dus minder consumptie van sterk bewerkt voedsel en ongezonde voedingsproducten als snack, frisdrank en fastfood.

Regio Deal FoodValley - realiseren van gezonde voedselomgeving in co-creatie met de omgeving

Rol provincie:

Partner Regio Deal FoodValley.

De Regio Deal Foodvalley is een meerjarige samenwerking tussen het Rijk, de Regio Foodvalley, Universiteit Utrecht, Wageningen University & Research (WUR), provincie Gelderland, provincie Utrecht, LTO Noord, VNO-NCW midden en Waterschap Vallei en Veluwe. Het programma kent drie afzonderlijke sporen, die samen één geheel vormen: transitie naar een toekomstbestendige landbouw, gezonde voeding van prille start tot oude dag (spoor 2) en versterking van het kennis- en innovatiesysteem. In het voorjaar van 2021 zijn vanuit spoor 2 van de Regiodeal Foodvalley diverse onderzoeken van start gegaan rondom kennisontwikkeling en -toepassing op het gebied van gezonde en duurzame consumptie. Binnen deze onderzoeken wordt geëxperimenteerd met het creëren van een gezonde voedselomgeving in diverse settings als horeca, MKB (specifiek transportsector), zorg en op wijkniveau in co-creatie processen. Het onderzoek wordt uitgevoerd en gecoördineerd door PhD-studenten van Wageningen University & Research en Utrecht University. Bij een co-creatieproces formuleren de onderzoekers samen met sleutelfiguren en stakeholders de onderzoeksvragen en gaan ze aan de slag om de voedselomgeving anders in te richten. Binnen de wijk Overvecht van gemeente Utrecht en wijk Schrijverswijk van gemeente Veenendaal is een co-creatie proces

gestart om te komen tot een gezondere voedselomgeving. In Veenendaal zijn dan ook een aantal lokale acties op gemeenteniveau geformuleerd waar de komende tijd door verschillende organisaties uitvoering aan wordt gegeven. Binnen het onderzoek van setting Horeca doen zowel horeca-instellingen uit gemeentes van regio Foodvalley mee als uit de stad Utrecht. In 2023 zullen de individuele leertrajecten van de deelnemende restaurants plaatsvinden waarbij de nadruk ligt op een gezonde en duurzame horeca. Vanuit de Voedselagenda wordt aangesloten bij het stakeholdersoverleg en is er contact met de onderzoekers om waar mogelijk verbindingen te leggen met andere organisaties en projecten.

Onderzoek rol provincie stimuleren plantaardig eten en eiwittransitie nieuw

Rol provincie:

Stagebegeleiding vanuit de Voedselagenda.

Begin 2023 is een stagiaire vanuit de studie Food Systems Innovation van Aeres Hogeschool aan de slag gegaan met een onderzoek naar wat de rol is van de provincie in het uitdragen van meer plantaardig eten en de eiwittransitie. Vanuit een ruime hoeveelheid experts wordt het belang van meer plantaardig eten benadrukt. Uit het onderzoek werd duidelijk dat de provincie Utrecht zich in zou kunnen zetten op een meer inspirerende, faciliterende en stimulerende rol op het thema plantaardig eten.

Subdoel 1 Gezonde voedselomgeving

Daarnaast om met het thema plantaardig eten aan de slag te gaan, is het advies om te onderzoeken of dit op een meer systematischere en integrale manier aangepakt kan worden.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Het goede voorbeeld geven: Eigen bedrijfscatering gezonder en duurzamer met Greendish

Rol provincie:

Opdrachtverstrekking vanuit Voedselagenda.

In 2020 heeft de provincie de Green Deal Duurzame catering ondertekend. Een deal tussen de Rijksoverheid en de provincies waarin zij zichzelf de opdracht geven om meer lokaal en duurzamer in te gaan kopen.

Om deze doelstelling te realiseren in ons eigen bedrijfsrestaurant zijn we een intervisietraject aangegaan onder leiding van stichting Greendish. Dit traject loopt door tot en met zomer 2023.

Binnen onze bedrijfscatering richten we ons in 2023 op minder voedselverspilling, meer lokaal en meer plantaardig. Onze opgestelde doelen zijn:

- Vaker en meer lokale producten inkopen voor het cateringassortiment. Lokaal wil zeggen dat het product in Nederland en het allerliefste in Utrecht, is geproduceerd. Of anders maximaal één tussenschakel kent tussen producent en consument. Producten met meer dan één schakel maar met weinig kilometers op de teller rekenen we ook tot 'lokaal'. Doel: eind 2022 ligt het percentage lokaal ingekochte producten rond 40%.

- Het productaanbod in het bedrijfsrestaurant en de catering CO₂-neutraal hebben gemaakt;
 - Door een groter productaanbod in het bedrijfsrestaurant en de catering op te nemen op basis van plantaardige eiwitten - een verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in het totale aanbod van 50%-50% is het streven.
 - verspilling van voedsel tegen gaan. Doel: 20% minder verspilling van keukenafval in 2023 en 30% minder verspilling van banquetingafval (t.o.v. 2020).

Dit project draagt ook bij aan ambitie 1, subdoel 1: Vergroten vraag en betere afstemming vraag-aanbod

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: klimaat centraal en circulaire samenleving.

Het goede voorbeeld geven: Deelname Verspillingsvrije week

Rol provincie:

Deelnemer Verspillingsvrije week 2023.

Stichting Samen Tegen Voedselverspilling organiseert in 2023 weer de Verspillingsvrije Week. Een week die je uitdaagt om zo min mogelijk voedsel te verspillen. Als provincie nemen we vanuit team facilitair, cateraar Eurest en de Voedselagenda deel aan de Verspillingsvrije week. Stichting Samen Tegen Voedselverspilling vormt dé beweging van bedrijven en publieke organisaties die hun krachten bundelen voor een gezamenlijk doel: samen verminderen we voedselverspilling met de helft voor 2030.

Met onze deelname richten we ons met name op het informeren van onze eigen collega's over wat ze kunnen doen om voedselverspilling te verminderen en wat er op het provinciehuis al gebeurt.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: klimaat centraal en circulaire samenleving.

Het goede voorbeeld geven: Deelname Week zonder vlees

Rol provincie:

Deelnemer Week zonder Vlees.

We inspireren collega's vaker een plantaardige keuze te maken in 'de week zonder vlees'. In deze nationale campagneweek worden de bezoekers van het provincierestaurant geïnspireerd met nieuwe producten en worden er alleen vegetarische keuzes aangeboden. De provincie Utrecht doet in de campagneweek zelf mee door geen vlees in het menu aan te bieden.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: klimaat centraal.

Subdoel 2 Voedselvaardige jeugd

Om de kinderen en jongeren in de provincie voedselvaardiger te maken ondersteunen we de volgende vier activiteiten.

Jong Leren Eten (JLE)

Rol provincie:

Strategische afstemming.

Het nationaal programma Jong Leren Eten is gericht op structurele aandacht in het onderwijs en de kinderopvang voor voedingseducatie. Jong Leren Eten staat voor: Zoveel mogelijk kinderen en jongeren meer structureel in aanraking laten komen met informatie en activiteiten over voedsel/voeding met als uiteindelijk doel dat zij leren om gezonde én duurzame keuzes te maken. In provincie Utrecht zijn twee makelaars actief. Deze makelaars verbinden vraag en aanbod en stemmen af tussen de verschillende partijen in een bepaalde regio. Hiermee werken ze toe naar een duurzaam provinciaal netwerk van NME's (natuur-en milieueducatie), scholen, kinderdagverblijven, onderwijsaanbieders en initiatieven op het gebied van voedsel en duurzaamheid. Verder ontzorgen de makelaars scholen door de juiste elementen aan te dragen en contacten te leggen op het thema voeding. Met de Jong Leren Eten-makelaars wordt vanuit de Voedselagenda strategisch samengewerkt om:

- Overzicht te behouden wat betreft ontwikkelingen en kansen op het gebied van voedsel educatie;
- Gemeentes te enthousiasmeren om voedsel educatie een plek te geven in beleid of op zoek te gaan koppelkansen in uitvoering van beleid;

- Innovatieve aanbieders van voedsel educatie te ondersteunen;
- Verbindingen te leggen tussen voedsel educatie met andere beleidsdoelstellingen en projecten van de provincie.

Boerderij in de kijker – boerderijeducatie

Rol provincie:

Subsidieverlening vanuit Agenda Vitaal Platteland.

Boerderij in de Kijker is een vereniging van ongeveer 46 educatieboeren- en boerinnen in de provincie Utrecht, die wekelijks leerlingen op het agrarische bedrijf ontvangen. De doelstelling van de vereniging is om boeren en burgers te verbinden.

Dit doen zij door kinderen het boerenleven en het agrarisch landschap te laten ontdekken en beleven en daarmee de kennis te vergroten over hoe ons voedsel wordt geproduceerd. In 2022 is gestart met een pilot om een aanbod boerderijeducatie voor het voortgezet onderwijs te realiseren. Dit heeft met succes geleid tot een nieuw vo-programma: kringloop en duurzaamheid.

Deze pilot wordt in 2023 gecontinueerd met als doel om vaste relaties tot stand te brengen tussen middelbare scholen en educatieboeren. Hierbij zijn ook de Jong Leren Eten-makelaars aangehaakt. Zij hebben hierbij een adviserende functie.

Dit project draagt ook bij aan ambitie 1, subdoel 2: Sterke boer-burger verbinding.

Subdoel 2 Voedselvaardige jeugd

Provincie Utrecht - Groen doet Goed – natuureducatie en activiteiten voor kinderen

Rol provincie:

Exploitatiesubsidie vanuit Natuur.

Groen Doet Goed is een samenwerkingsverband tussen Utrechtse gemeentes en alle terreinbeherende organisaties in Utrecht, en wordt mogelijk gemaakt door de provincie Utrecht. Deelnemende gemeentes van Groen doet goed zijn Amersfoort, De Ronde Venen, Houten, Leusden, Nieuwegein, Vijfheerenlanden, Utrecht, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist. Binnen dit programma worden activiteiten georganiseerd voor kinderen tussen vier en twaalf jaar. Het doel van het programma is dat de kinderen de natuur binnen en buiten de stad vaker gaan beleven en dat ze beter gebruik maken van de bestaande natuur- en recreatiegebieden.

De activiteiten van de deelnemende gemeente zijn redelijk divers. Een aantal van deze activiteiten richt zich op de voedselproducerende natuur, bijvoorbeeld pluktuinen, moestuinen, voedselbossen en bezoek aan de boer. Het IVN coördineert het samenwerkingsverband.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: Natuur & Samenleving.

Provincie Utrecht – Groenblauwe schoolpleinen – een natuurlijke en gezonde leeromgeving voor kinderen

Rol provincie:

Faciliteren van projecten, kennisdeling en subsidieverlening vanuit Klimaatadaptatie, Gezonde

Leefomgeving en Biodiversiteit in Stad en Dorp.

Via het programma Klimaatadaptatie 2021-2023 wordt gewerkt aan groenblauwe schoolpleinen. Het vergroenen van schoolpleinen vormt een belangrijke schakel in de aanpak om de regio Utrecht aan te passen aan weersextremen als gevolg van het veranderende klimaat. Groene schoolpleinen zorgen niet alleen voor een gezondere leefomgeving én meer biodiversiteit, maar bieden ook een rijke leeromgeving. Een leeromgeving waarin kinderen kunnen kennis maken met (eetbaar) groen en voedselbossen. Steeds meer scholen kiezen er daarom voor om schoolpleinen te ontwikkelen met daarin buitenleslokalen, moestuinen en voedselbosjes.

Via het servicepunt Utrechtse Schoolpleinen helpt de provincie scholen bij het ontwikkelen van een groenblauw schoolplein.

Naast een stappenplan en menukaart worden er ook regelmatig onderzoeken geplaatst die positieve effecten aantonen. Hiernaast biedt de provincie subsidie aan voor scholen om met concrete maatregelen aan de slag te gaan.

Het subsidieplafond voor groenblauwe schoolpleinen in 2023 is inmiddels al bereikt. Het voornemen is om deze subsidieregeling ook na 2023 voort te zetten.

Uitvoering door Klimaatadaptatie, Gezonde Leefomgeving en Biodiversiteit in Stad en Dorp. Voedselagenda sluit aan om verbindingen te leggen.

Definitie voedselvaardigheden

'Voedselvaardigheden leveren de bouwstenen die individuen, gezinnen, gemeenschappen of landen versterken om de kwaliteit van hun voedselinname te beschermen en in de loop van de tijd aan te houden. Het bestaat uit het samengaan van kennis, vaardigheden en gedragingen die nodig zijn om te plannen wat er gegeten wordt, om voeding te kiezen en klaar te maken op zo'n manier dat aan de behoeften wordt voldaan.' (Vidgen en Gallegos 2014)

Binnen de voedselagenda verbreden we deze definitie met vaardigheden om meer plantaardig te eten en voedselverspilling te voorkomen.

Ambitie 1 en 2

Projecten en activiteiten voor beide ambities

Provincie Utrecht – Doelstellingen uitwerken voor voedseltransitie

nieuw

Rol provincie:

Ontwikkeling beleid.

Komend jaar werken we vanuit de ambities van de Voedselagenda 2021-2023 ook strategische doelstellingen uit voor 2030. Deze doelstellingen kunnen opgenomen worden in de nieuwe landbouwvisie van provincie Utrecht en zijn leidend voor de indicatoren waarop er nu al monitoring plaatsvindt. Hiermee moet meer zicht komen op de rol van de provincie in de voedseltransitie. De voedseltransitie wordt omschreven als: ‘De opgave om duurzamer en gezonder te gaan produceren en consumeren in een complex systeem van stakeholders en ketenstapen’. De doelstellingen vanuit de Voedselagenda gaan met name in op de samenhang in de keten, en samenhang tussen consumptie van inwoners in relatie tot duurzame voedselproductie in de provincie.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Food-Print Utrecht Region – netwerkbijeenkomsten

Rol provincie:

Partner van Food-Print Utrecht Region.

Als provincie werken we samen in het Food-Print Utrecht Region (FPUR) netwerk met de regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM Utrecht Region), Universiteit

Utrecht, Rabobank, consultancy-bureau BeBright en de gemeente Utrecht. Het gezamenlijke doel is om te bouwen aan een duurzame en gezonde voedselomgeving. FPUR organiseert jaarlijks meerdere netwerkbijeenkomsten over wisselende thema's binnen de ambities. Daarbij wil FPUR graag initiatieven en organisaties verder brengen door netwerkvorming en actieve matchmaking van kennisvragen en behoeftes.

Verkenning provinciaal overslagpunt verspillingstromen

nieuw

Rol provincie:

Uitvoering amendement 37 - Steun voor voedselbanken provincie Utrecht.

Om efficiënter gebruik te maken van reststromen van groente, fruit en andere voedselproducten in en buiten de provincie wordt een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van het opstarten van een provinciaal overslagpunt. Met dit overslagpunt kunnen verspillingstromen beter verdeeld worden naar andere lokale voedselbanken, door o.a. coördinatie, een realisatie van fysieke opslagplek en door logistiek die daarop ingericht is.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: Sociale agenda.

Nieuwe activiteit in 2023 voor de Voedselagenda.

Provincie Utrecht - Netwerkbijeenkomst organiseren voor Utrechtse gemeentes over de gezonde voedselomgeving en voedsel educatie

Rol provincie:

Organisator netwerkbijeenkomst vanuit de Voedselagenda.

Vanuit onze ondersteunende en faciliterende rol is vanuit de Voedselagenda in 2022 een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor gemeenteambtenaren: de Inspiratiesessie gezonde voedselomgeving. Om deze succesvolle sessie een vervolg te geven is het wenselijk dat hier een verbinding gemaakt wordt met andere programma's van de provincie Utrecht. Beleidsprogramma's als Gezonde Leefomgeving, Biodiversiteit in stad en dorp, Groen Doet Goed en Klimaatadaptatie. Het doel is om gemeentes de handvatten te bieden om met een gezondere voedsel- en leefomgeving aan de slag te gaan en educatieaanbod te optimaliseren wat betreft voeding, vergroening en beweging.

Samenhang met de volgende beleidsprogramma's en opgaves: Gezonde Leefomgeving, Biodiversiteit in stad en dorp, Groen Doet Goed en Klimaatadaptatie.

Bijlage 1

Deze initiatieven hebben we financieel ondersteund met een subsidie/opdrachtverstrekking:

Subsidies LEADER-projecten – publieke cofinanciering van projecten 2022-2023-2024	
Voedselbosjes op schoolpleinen – Utrecht-Oost	IVN-Natuureducatie gaat samen met diverse lokale partners 20 schoolpleinen en kinderopvanglocaties in Utrecht-Oost vergroenen met Voedselbosjes.
Graanmolen voor Utrechts graan – Utrecht-Oost	De Veldkeuken bakt ambachtelijk en 100% biologisch brood. LEADER heeft bijgedragen aan een graan-schoningsmachine en een graanmolen met aangesloten buil. Daarmee kan de Veldkeuken het graan afkomstig uit de directe omgeving zelfstandig schonen en malen tot een bruikbaar product voor in de bakkerij. Door deze kennis ook te delen wil De Veldkeuken stimuleren dat er meer lokaal geteeld graan benut gaat worden voor humane consumptie: graan van de Utrechtse akker naar het Utrechtse bord.
Proeftuin Linschoten – Weidse veenweiden	In dit project wordt een perenboomgaard op Landgoed Linschoten ontwikkeld tot ecologische tuinderij 'De Proeftuin van Linschoten'. In De Proeftuin wordt straks biologische groente en fruit geteeld. De Proeftuin verbindt stad, dorp en land met elkaar. Mensen kunnen hun groente rechtstreeks van het land geleverd krijgen of zelf oogsten.
Oogst, de nieuwe boerenwinkel in Montfoort en omstreken – Weidse veenweiden	In dit project worden onbemande winkels volgens het concept van Oogst, in kernen bij Montfoort (Woerden, Leidsche Rijn) opgezet. Met melkveebedrijf Bloemenweidemelk wil Ramona Schalkwijk zelf duurzame, regeneratieve landbouwbedrijven en gezonde, lokaal geproduceerde voedselproducten in en om Montfoort beschikbaar stellen. Met deze oogst-winkels is de intentie om de samenwerking tussen duurzame boeren/voedselmakers in deze regio te versterken en zo voor meerdere bedrijven een afzetkanaal te creëren.

POP3-regeling – samenwerking voor innovatie – duurzame waardeketens	
Project Boer2B, Lokalist	Binnen dit project wordt logistiek, IT-infrastructuur, netwerk en marketing ontwikkeld voor een efficiënte en duurzame keten gericht op de zakelijke markt. De korte keten die met het project Boer2B wordt gerealiseerd, zorgt ervoor dat o.a. horeca, catering en lokale retail in de provincie Utrecht (en toekomstig heel Nederland) direct bij verschillende boeren kunnen bestellen en de producten in één levering, binnen 24 uur, 6 dagen per week, geleverd krijgen.
Van boer tot bord in Utrecht, Rechtstreex	Om voor boeren in Utrecht een veel grotere groep consumenten te bereiken met communicatie en afzet dan nu het geval is, ontwikkelt Rechtstreex een logistiek systeem en webshop met afzet naar consumenten in de provincie Utrecht. Hierbij wordt het bewezen concept van afhaalpunten en wijkpunten van Rechtstreex in Zuid-Holland doorgezet naar de context van Utrecht. De samenwerking van Nieuw Slagmaat en Rechtstreex in Utrecht biedt een zichtbare, bereikbare en bezoekbare boerderij waar naast een bezoekersruimte, ook een proeflokaal en bereidingskeuken worden gerealiseerd.
BouwBoeren, Vidès circulaire (her)ontwikkeling *	'BouwBoeren' brengt via een innovatieve methode de samenwerking tussen agrarisch ondernemers en de bouwsector tot stand. Met de inzet van biograndstoffen - het verbouwen van diverse vezelrijke teeltgewassen – wordt een duurzame waardeketen gecreëerd. Landbouwers kunnen hiermee dé grondstoffenleveranciers van de bouwsector worden. Dit project betreft activiteiten om een samenwerkingsverband uit te werken en om een projectplan te formuleren.

POP3-regeling – samenwerking voor innovatie – duurzame waardeketens

<p>De stier bij de horens vatten, boerderij eyckenstein</p>	<p>Stieren in het algemeen en Jersey stieren in het bijzonder, worden in het huidige industriële, economisch gedreven landbouwsysteem als laagwaardig restproduct behandeld. Dit project betreft activiteiten om een samenwerkingsverband uit te werken en om een projectplan te formuleren. Hiermee zal gewerkt gaan worden aan een meervoudig waardecreatiemodel voor de Jersey stieren.</p>
<p>Het Grond Verbond, stichting het Grond Verbond</p>	<p>Het Grond Verbond is een verbond tussen boer en burger om samen zorg te dragen voor ons landschap. Het is een radicaal ander model van een voedselketen: een voedselketen waarin consumenten, verwerkers en boeren samenwerken om het agrarische landschap biodiverser en persoonlijker te maken. Bij het Grond Verbond beslist de korte keten, via een persoonlijk proces van dialoog en stemmen, gezamenlijk hoe een gezonder landschap er uit kan zien op het land van een deelnemende boerderij. Binnen dit project worden twee Grond Verbond pilots doorgezet en wordt één Grond Verbond boerderij toegevoegd in provincie Utrecht.</p>
<p>Verzilver de voedselgemeenschappen: ontsluiten van het duurzame waardeketen-potentieel van Utrechtse CSA's, moestuin Maarschalkerweerd</p>	<p>Dit project is gericht op het oprichten van een samenwerkingsverband tussen CSA's (community supported agriculture) én ketenpartners als voedselproducenten, -verwerkers en logistieke dienstverleners in de provincie Utrecht. De CSA's produceren voornamelijk groente, en daarom wordt vooral samenwerking gezocht op de aanvoer van aanvullende producten. Er vindt onderzoek plaats van bestaande netwerken, concepten, behoeften en uitdagingen op het gebied van verbreding van aanbod en afzet van CSA's en ketenpartners. Als product wordt een gezamenlijk geformuleerd projectplan opgeleverd welke gericht is op het ontsluiten van de meest potentievolle waardeketen(s).</p>

*Dit project richt zich op het creëren van een korte, duurzame waardeketen voor non-food producten.

Begrotingssubsidie en financiële ondersteuning

<p>Groentjessoep</p>	<p>Groentjessoep gaat aan de slag met een borgingsonderzoek gezonde leefstijl interventie op speciaal (basis)onderwijs. Een overzicht van de kansen, belemmeringen en de randvoorwaarden voor succes voor de borging van Groentjessoep als structureel voedsel-educatieprogramma bij drie S(B)O- scholen worden in kaart gebracht. Hierbij gaat het om borging op twee SBO-scholen in de provincie Utrecht.</p>
<p>Documentaire historische moestuinen</p>	<p>Documentairemaker Johan van Kempen maakt een documentaire over landgoed Vollenhoven. Daarnaast maakt hij een aantal mini-portretten om de rol en positie van historische moestuinen in de hedendaagse maatschappij inzichtelijk te maken voor breed publiek. Ondersteuning wordt mogelijk gemaakt samen met team Cultuur, erfgoed en recreatie.</p>
<p>Boerenversneller</p>	<p>Boerenversneller is een ondernemersprogramma en is onderdeel van Food Hub / de nieuwe boerenfamilie. Met een bijdrage maken we de deelname van Aron Nap aan de boerenversneller mogelijk voor lichting 2022/2023.</p>
<p>Keuken van Utrecht – Local Food Experience</p>	<p>Local Food Experience is een meet & match bijeenkomst tussen lokale voedselproducenten en horecaondernemingen. Deze bijeenkomst werd op 7 februari 2023 voedselgeorganiseerd vanuit Keuken van Utrecht. In 2019 en 2020 werd het tv-programma Keuken van Utrecht uitgezonden op RTV-Utrecht.</p>

Bijlage 2

Financiële inzet

Uitgaven Voedselagenda	Begroting 2023
Beschikbaar Materieel budget	€ 300.000,00
Ambitie 1	
Vergroten vraag en afstemming vraag-aanbod	€ 175.000,00
Sterke boer-burger verbinding	€ 20.000,00
Sterke korte keten	€ 25.000,00
Subtotaal	€ 220.000,00
Ambitie 2	
Gezonde voedselomgeving	€ 20.000,00
Voedselvaardige jeugd	€ 20.000,00
Subtotaal	€ 40.000,00
Ambitie 1 & 2	
Overige activiteiten en projecten	€ 5.000,00
Subtotaal	€ 5.000,00
Projectmanagement	
Inhuur advies en kennis	€ 20.000,00
Communicatie	€ 5.000,00
Subtotaal	€ 25.000,00
Onvoorzien	€ 10.000,00
Totaal	€ 300.000,00
Uitvoering amendement 37 - Steun voor voedselbanken provincie Utrecht	€ 100.000,00

De uitvoering van de Voedselagenda vindt plaats door een senior projectleider (1,0 fte), een junior projectleider (0,6 fte) en een projectmedewerker (0,2 fte). *Voor de uitvoering amendement 37 - Steun voor voedselbanken provincie Utrecht - samen met de Sociale agenda zijn aanvullende middelen beschikbaar.

